
INHOUD

Voorwoord	9
-----------	---

DEEL 1 (THEORIE)

1	Verantwoording	13
1.1	Keuze van de titel	13
1.2	Beoogde effecten	15
1.3	Omgaan met verschillen	18
2	De plaats van de training in de school	21
2.1	Een schoolgerichte aanpak	21
2.2	Basisonderwijs of voortgezet onderwijs	22
2.3	Integratie in het schoolprogramma	24
3	Een contextuele benadering	26
3.1	De balans van geven en ontvangen	26
3.2	Loyaliteit	29
3.3	Constructief en destructief gedrag	31
3.4	Dynamische driehoek	34
4	De sociale vaardigheidstrainer als hulpbron	39
4.1	Attitude van de trainer	39
4.1.1	Onvoorwaardelijke aandacht	40
4.1.2	Erkenning	41
4.1.3	Hulpbronnen	43
4.1.4	Meerzijdige partijdigheid	45
4.2	Vormvoorwaarden voor de training	46
4.2.1	Veiligheid en vertrouwen	47
4.2.2	Motivatie en inspiratie	47
4.2.3	Invloed hebben en verantwoordelijkheid nemen	49
4.2.4	Uitdagen en uitnodigen	50
4.3	Methodische invalshoeken	51
4.3.1	NLP	52

4.3.2	G-denken	54
4.3.3	Beweging	56
4.3.4	Focussen	57
4.3.5	Metaforen	59
5	Signalering en diagnose	61
5.1	Kijken naar sociale vaardigheden	62
5.2	Opvallende kenmerken in de school	65
5.3	Signaleren	68
5.3.1	Werken met gegevens uit het verleden	70
5.3.2	Observeren	72
5.3.3	Ziet de school wat ouders zien?	76
5.3.4	Het zelfportret	78
5.3.5	Andere signaleringsinstrumenten	80
5.4	Diagnosticeren	81
5.4.1	Het diagnostisch gesprek	81
5.4.2	Mogelijkheid, wenselijkheid en weerstand	85
5.5	Training sociale vaardigheden, sociale weerbaarheid of faalangstraining	88
5.6	De bijzondere situatie van allochtonen	91
5.6.1	Er is wat er is	92
5.6.2	Een andere aanpak	96
6	Proces en evaluatie	99
6.1	Betrokkenheid van ouders	99
6.1.1	Informatiebijeenkomst voor ouders en leerkrachten	100
6.2	Betrokkenheid van leerkrachten	105
6.3	Elk kind een unieke reis!	107
6.4	Van problemen naar vaardigheden	108
6.5	Evaluatiefase	110
6.6	Afscheid nemen en geven	112
6.7	Overdragen en loslaten	112
7	Structuur en werkwijzen	114
7.1	Inleiding	114
7.2	Werken vanuit een kader	115
7.3	Werken in groepen	116

7.4	Werkruimte en materialen	120
7.5	Afspraken op basis van gelijkwaardigheid	121

8	Samenstellen van de training	123
8.1	Tijdpad begeleiding en training	123
8.2	Thema's sociale vaardigheden	126
8.3	Keuze van de activiteiten	126
8.4	Structuur per bijeenkomst	128

DEEL 2 (PRAKTIJK)

9	Oefeningen en werkvormen	135
9.1	Inleiding	135
9.2	Beginoefeningen	137
9.3	Middenoefeningen	162
9.4	Eindoefeningen	182

Nawoord	200
---------	-----

Geraadpleegde literatuur	201
--------------------------	-----